

"לדורות"

סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצול/ת השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים יעלה לאתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

את השאלון המלא נא לשלוח לדוא"ל: ledorot@pmo.gov.il פרטים נוספים ושאלות בטלפון כוכבית *8840

נא למלא את הפרטים האישיים בנספח ולאשר בחתימתכם את פרסום הסיפור באתר.

יש לשלוח את הנספח בדואר: ת.ד. 2512 מגדלי ויטה בני ברק 5112401 או בפקס: 02-5605034

ניתן לסרוק את הנספח ולהעבירו בדוא"ל בצמוד לשאלון.

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה:	שם פרטי:
מור	משה

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה

יש לרשום שמות ומקומות באותיות בדפוס (גם בלועזית) במקומות המסומנים

שם משפחה לפני המלחמה או בתקופתה:		בלועזית	שם נעורים:
מורסיאנו		murciano	
שם פרטי לפני המלחמה או בתקופתה:		בלועזית	תאריך לידה:
משה		moshe	6/1/35
מקום לידה (ישוב, מחוז):		בלועזית	מיין:
פז		fez	זכר
שם פרטי של האב:		ארץ לידה:	
יוסף		מרקו	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):		שם פרטי ושם נעורים של האם:	
		זוהרה ג'יג'י	
שם פרטי של האישה/הבעל (אם היה/תה נשוי/נשואה לפני המלחמה):		שם נעורים של האישה:	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה:		בלועזית	ארץ המגורים:
פז		fez	מרקו
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה:		מקצוע לפני המלחמה:	
		חבר בארגון או בתנועה:	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה (ישוב, מחוז, ארץ):		פז וקזבלנקה, מרוקו	
האם היית בגטאות? אילו ומתי?		לא	
האם היית במחנות? אילו ומתי?		לא	
מקום השחרור:		תאריך השחרור:	

האם שהית במחנה עקורים? שם המחנה?		לאן עברת/חזרת לאחר השחרור (ציין מקום)?	
מקומות/מחנות בדרך לארץ:		שנת עליה:	שם האנייה (אם עלה בדרך הים):
לה שו באיזור לואר בצרפת. נמל מרסיי ומשם לארץ		1950	'נגבה'

קורותיך לפני המלחמה

נולדתי ב-6.1.1935 בעיר פז במרוקו, השני מבין שישה אחים. למדתי מגיל צעיר ב'חדר' לימודים דתיים ולאחר מכן הצטרפתי לביה"ס היסודי הדתי 'אם הבנים'. בפז גרנו בשכונת יהודים ואני זוכר כילד את ההכנות לקראת השבת והחגים, ובמיוחד את ריחות הבישולים המסורתיים.

בגיל 10 אבי, שהיה בעל חברת תפירה שהייתה אחראית על מדי צבא צרפת, קיבל עבודה בקזבלנקה, שם רשמו אותי לבית הספר 'אליאנס' ללמוד צרפתית ובמקביל הצטרפתי למועדון הבונים ללמוד עברית. בקזבלנקה גרנו בשכונת למקומיים והאווירה הייתה פחות סימפטית.

קורותיך בזמן המלחמה

מלחמת העולם השנייה לא פגעה בנו באופן ממשי אך הרגשנו אותה בדמות מחסור באוכל, מים וחשמל. הוריי היו מחשיכים ככוונה את הבית ומסיטים את היולונות כהגנה מפני הפצצות אפשריות. כן שמענו על מה שמתרחש באירופה דרך העיתונים אך נחשפנו לדברים בעיקר בדרשות בבית הכנסת, מה שהביא להתרמות ומגביות רבות עבור יהודי אירופה. בבית כמעט ולא דיברו על המצב, כדי לא להפחיד את הילדים הקטנים, אך שיחות המתפללים על המתרחש באירופה הגיע לאוזנינו והפחד מפני פלישה למרוקו חלחל. אמנם הייתי קטן ואיני זוכר הרבה, אבל את תחושת הבהלה הרווחת בקרב היהודים היה ניתן לחוש בקלות.

את מהלך המלחמה העברתי יחד עם יהודים נוספים בתנועת הנוער. שליחים מארץ ישראל מטעם מועדון הבונים הגיעו אלינו והחדירו בנו את אהבת ארץ ישראל. הדבר היה נפלא בעיניי ונדבקתי עד מהרה ברעיון הציוני - אני זוכר שחזרתי הביתה באחד הימים, הכנתי דגל באמצעות מוט ברזל ופיסת בד וציירתי את דגל המדינה.

מלחמת העולם כבר נגמרה והחלו דיבורים על מדינת ישראל ועלייה. התפללתי רבות כדי שאוכל לעלות לארץ ישראל כדי להגשים את החלום הגדול שהנחילו לי בתנועת הנוער. באותם ימים התרחשה מלחמת העצמאות, המצב בארץ היה קשה ומסוכן מאוד, ולא היה קל להתייצב מול ההורים, שנמצאים בסוג של בטחון כלכלי ובטחוני (יחסית לארץ) ולבקש מהם רשות לעשות עלייה. לצורך כך ביקשתי את עזרתו של אחד משליחי התנועה שיעזור לי לשכנע את הוריי ולהפתעתי הוא שמח מאוד והסכים. נכון לאותה תקופה הייתי הבן היחיד בבית (יחד עם שלוש אחיות) וידעתי שאימי תתנגד לכך בתוקף, אך לאחר מאמצי שכנועים רבים, גם של שליח התנועה, ובעקשנות הרבה שירשתי מאבי, קיבלתי את ברכת המשפחה והתחלתי בארגונים לקראת המסע המיוחל.

קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

בשנת '49 העבירו אותנו למחנה מעבר בקזבלנקה שם שהינו כעשרה ימים. משם העבירו אותנו לשדה התעופה של קזבלנקה ואז טסנו לפריז, לשדה"ת 'אורלי'. משם העבירו אותנו באוטובוס לבית גדול באזור שנקרא 'לה שו', שם קיבלו אותנו בסבר פנים יפות – המנהל, המדריכים והילדים הותיקים. הבית שם, היה אמור להיות מעין נקודת מעבר זמנית שם נעבור הכשרה נוספת

לקראת עלייה לארץ. הבית והסביבה היו תמיד שוקקי חיים והמרחבים התאימו לבני נוער. יחד עם זאת, עם הגעתי גיליתי דבר מה שהעיב על השהות - הבנתי שהאוכל שם לא כשר. אני שגדלתי בבית מסורתי והקפדתי שנים רבות על אכילה כשרה, נאלצתי לאכול אוכל שאינו כשר. זה גרם לכך שבשבוע הראשון אכלתי רק תפוחים שקטפנו מהעצים באזור ובשבת הראשונה שלי חשתי עצבות גדולה וגעגועים רבים למשפחה ולהתנהלות המשפחתית בשבתות - הקידוש ואווירת השבת. עם הזמן התחלתי להתרגל.

הבית התנהל בצורת פנימייה של היום - הייתה לנו מדריכה בשם נדיה שהייתה מורה לעברית, חשבון ואף לימדה אותנו לשיר ברוסית. במקביל ללימודים עבדנו בכריתת עצים, מכירתם והעברת הכסף לקק"ל וכמו כן ניקינו את חדרי המגורים אחת לשבוע. היו לנו שם פעילויות תרבותיות מרובות - להקה, לימוד חליל ופסנתר, כדורגל, טניס וטיוולים. ב'לה שו' למדנו להיות עצמאיים והתבגרנו מהר. מדי פעם היינו עוברים את הגבול כמו כל נער מתבגר והיינו חוטפים עונשים לא קטנים.

חיך בארץ

לאחר מספר חודשי שהות ב'לה שו' התבשרנו כי אנחנו עולים לארץ ישראל. מהבית נסענו באוטובוס לילי עד למארסיי, בחוף הדרומי של צרפת, שם המתנו מספר ימים בציפייה לאניית 'נגבה' שתיקח אותנו לישראל. לאחר שייט לא קצר ולא פשוט, כשהספינה התקרבה לחופי ישראל ההתרגשות גאתה. הספינה עגנה לבסוף בחיפה ב-1.5.50 והשמחה חצתה גבולות. הגענו בלי הרבה רכוש אישי והעבירו הרבה מאיתנו לקיבוץ רמת השופט שם למדתי בבית הספר ועבדתי כגנן בגינות נוי. לאחר זמן קצר במהלך הקיץ היה לנו חופש למשך חודש ואני הגעתי לביקור בבית דודי בירושלים. את הגעגועים למשפחה והבדידות של נער מתבגר מילא דודי ובנוסף התחברתי לירושלים. בסופו של דבר נשארתי אצלו למשך שלושה חודשים וכתוצאה מכך העיפו אותי מהקיבוץ כי נעדרתי חודשיים מבית הספר. אז נשארתי בבית דודי אך בשלב מסוים הוא עבר לאילת ואני נשארתי לבד בירושלים, ילד בן 16 שצריך לדאוג ולכלכל את עצמו, דבר לא קל ולא פשוט.

חיפשתי עבודה כדי להביא כסף הביתה ובשלב מסוים מצאתי, בתור חיך, עבודה בקרן היסוד. מעט לאחר שהתחלתי לעבוד שם, ביקשתי מאחד השליחים (שהיה נוסע למרוקו לקחת מגבית עבור היהודים) לגשת להוריי ולהפציר בהם לעלות ארצה. המצב של המשפחה שנשארה בקזבלנקה היה טוב מאוד והם לא רצו תחילה להגיע לישראל אך השתכנעו בסופו של דבר. את מה שהיה להם ניסו למכור ואת מה שלא הצליחו השאירו מאחוריהם. הם הגיעו למעברה בקסטל (ליד ירושלים) ובאמצעות הלוואה שארגנתי להם דרך 'קרן היסוד' הם רכשו בית בשכונת אבו טור בירושלים.

בד בבד, אני עצמי התגייסתי לצבא והייתי פקיד עורפי בבסיס שנלר בירושלים. לאחר השחרור, הוצבתי במילואים בחיל רגלים בגדוד 161 שהיה שייך לגזרת ירושלים. במסגרת שירות המילואים נלחמתי במבצע קדש, מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים.

לאחר השחרור מהצבא חזרתי לעבודתי ב'קרן היסוד' למשך 37 שנים עד ליציאה לגמלאות. שם משפחתי המקורי היה מורסיאנו, שמעיד שהמשפחה התגוררה בעיר מורסיה בספרד (וכאן אנו חוזרים לשורשים הספרדיים שהוגלו בגירוש ספרד). ברישום השמות כאן בארץ, היה מוכר לפקידים שם המשפחה מרציאנו וכך אכן קראו לי בהתחלה. במהלך עבודתי ב'קרן היסוד', אחד השליחים שקראו לו יצחק נבון (לימים נשיא מדינת ישראל...) ביקש ממני לשנות את השם שלי לשם יהודי כי לנהג שלו בספרד, שם עשה את שליחותו, קראו מרציאנו, וזה שם של גויים. באותו שלב שיניתי את שמי ל'מור'.

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

יש לי ילדה אחת מנישואים קודמים וממנה יש שלושה נכדים ושני נינים. מנישואיי הנוכחיים יש לי עוד שני בנים ובת ומהם שישה נכדים.
הדבר הכי חשוב עבורי שהייתי רוצה להנחיל ולהעביר לדורות הבאים זה אהבת הארץ. תמיד לזכור שאין לנו מקום אחר ורק כאן היהודים אמורים לחיות.

ראיון: עידן פורמן , מרץ 2014.